WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

dr hab. Anna Mystkowska-Wiertelak, prof. UWr
Instytut Filologii Angielskiej
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław

RECENZJA DOROBKU NAUKOWO-BADAWCZEGO, DYDAKTYCZNEGO I ORGANIZACYJNEGO DR MAGDALENY SZYSZKI W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

1. Ogólna charakterystyka Habilitantki

Pani dr Magdalena Szyszka uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwo w 2016 r. Podstawą uzyskania stopnia była praca zatytułowana *The interplay of language anxiety and pronunciation learning strategies among English teacher trainees*. Tematyka podjęta w dysertacji, aspekty psychologiczne i doskonalenie wymowy w języku obcym, została twórczo rozwinięta w przedstawionym do oceny cyklu publikacji będących podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Zainteresowanie aspektami rozwijania kompetencji językowych zdaje się naturalnie wynikać z faktu, że Habilitantka przed rozpoczęciem kariery naukowej zdobyła doświadczenie w zakresie nauczania języka, pracując w charakterze nauczycielki języka w szkołach ponadpodstawowych (lata 1993-1997), wykładowczyni i opiekunki praktyk dydaktycznych w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych oraz Regionalnym Centrum Kształcenia Języków Obcych (lata 1995-2014). Pełniła także funkcję egzaminatorki w Cambridge English Examination Centre (lata 2001-2014). Doświadczenie zdobyte w tych instytucjach zdaje się być doskonałym punktem wyjścia do podejmowania badań empirycznych, formułowania założeń teoretycznych oraz rekomendacji pedagogicznych.

Od 2011 roku Habilitantka jest związana z Uniwersytetem Opolskim, gdzie była zatrudniona na stanowisku asystentki (2011-2016), a następnie adiunktki w Instytucie Filologii Angielskiej oraz Instytucie Językoznawstwa (2018 – obecnie). W latach 2022-2023 pracowała

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

na Uniwersytecie w Turku w Finlandii jako badaczka podoktorska (ang. *postdoctoral researcher*).

Trzeba w tym miejscu jasno zaznaczyć, że Habilitantka jest znaną i cenioną naukowczynią, zarówno w Polsce, jaki i poza jest granicami, Jest członkinią polskich i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych, bierze aktywny udział w realizacji międzynarodowych projektów badawczych i edukacyjnych, a na wielkie uznanie zasługuje jej działalność organizacyjna.

Sylwetka naukowa Habilitantki zostanie przedstawiona w układzie chronologicznym. W pierwszej kolejności omówione zostanie jej zasadnicze osiągnięcie naukowe. W dalszej części uwzględniona zostanie pozostała aktywność naukowa, dydaktyczna oraz organizacyjna.

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego

Na dorobek Habilitantki składa się 1 monografia (2017), 12 rozdziałów w monografiach naukowych, 16 artykułów w czasopismach naukowych oraz współredakcje 2 monografii naukowych. Ilościowo jest to przekonywujący dorobek, który świadczy o samodzielnej pracy jak i umiejętności współpracy z innymi autorami.

2.1. Podstawowe osiągnięcie naukowe

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe Habilitantka zgłosiła cykl publikacji, które wpisują się w temat *Rola psycho-społecznych czynników indywidualnych w produkcji wybranych aspektów mowy w języku obcym na wyższych poziomach zaawansowania językowego*. Cykl obejmuje 7 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych. Aktywność badawcza przedstawiona jako główne osiągnięcie wpisuje się w nurt badań psycholingwistycznych, socjolingwistycznych i językoznawczych. Celem opisanych działań było zbadanie wpływu czynników psycho-społecznych na płynność mówienia w języku obcym oraz wymowę wybranych aspektów. Artykuły powstały w wyniku badań prowadzonych na Uniwersytecie Opolskim oraz Uniwersytecie w Turku w Finlandii. Jak sama Habilitantka wskazuje w *Autoreferacie*, problematyka podjęta w cyklu artykułów składających się na główne osiągnięcie

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

naukowe ma szczególne znaczenie poznawcze, gdyż umożliwia pogłębione rozumienie procesów uczenia się języka obcego z perspektywy osoby uczącej się, z uwzględnieniem ich pełnej złożoności psychospołecznej. Choć liczne czynniki tego rodzaju były już wielokrotnie przedmiotem badań, obszar dociekań Habilitantki, dotyczący ich roli w procesach produkcji mowy w języku obcym, pozostawał dotąd relatywnie słabo rozpoznany.

Przedstawiony do oceny cykl można podzielić na dwie części. Pierwsza z nich obejmuje 4 artykuły odnoszące się do płynności wypowiedzi ustnej, a mianowicie: (1) „Unravelling the relationship between language anxiety and foreign language speech fluency in a monologue production." (2024, *Journal of Multilingual and Multicultural Development,* 1–15.), (2) „Zooming into the L2 speech fluency markers of anxious and non-anxious advanced L2 learners – an extreme case sampling report. (2023, *Research in Language, 21*(4), 357-376), (3) „L2 repair fluency through the lenses of L1 repair fluency, cognitive fluency, and language anxiety. (2025, *Applied Linguistics Review, 16*(2), 877-899), (4) „Exploring the interplay of trait-like L2 willingness to communicate, international posture, language anxiety and fluency in monologue L2 speech." (2025, *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching).* Druga część cyklu, na którą składają się 3 publikacje koncentruje się na wpływie czynników psychospołecznych na wymowę w języku obcym. Do cyklu należą następujące artykuły: (5) „L2 Accentedness and language self-esteem in foreign language learning (2022, *Research in Language, 20*(1), 19-33), (6) „Exploring the link between the levels of ethnocentrism and accentedness of FL learners (2024, *Journal of Language, Identity & Education*, 1-13), (7) „Learners' attitudes to first, second and third languages pronunciation in structuring multilingual identity" (2022, *Applied Linguistics Review, 13*(6), 1127-1147). Dwie spośród wymienionych prac zostały przygotowane przez Habilitantkę samodzielnie (poz. 5 i 6), natomiast pozostałe powstały we współautorstwie z badaczami z kraju i z zagranicy. Wszystkie publikacje ukazały się w wysoko punktowanych czasopismach (70–200 pkt MNiSW). W przypadku prac współautorskich Habilitantka precyzyjnie określiła swój wkład procentowy (od 30% do 90%) oraz szczegółowo opisała zakres wykonywanych czynności, obejmujących m.in. opracowanie koncepcji badań, pozyskiwanie i analizę danych oraz przygotowanie manuskryptów. Należy podkreślić, że w czterech publikacjach współautorskich Habilitantka była autorką wiodącą, twórczynią koncepcji badania, natomiast w przypadku

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

artykułu oznaczonego numerem 3, współautorką koncepcji. Publikacje 1, 2, 3 i 4 dotyczą związku pomiędzy samooceną poziomu lęku językowego i gotowości komunikacyjnej a markerami płynności mowy. Prace 5 i 6 stanowią próbę określenia związku pomiędzy tendencjami etnocentrycznymi i poczuciem własnej wartości a dokładnością wymowy w języku obcym. Ostatnia pozycja (7) koncentruje się wokół roli, jaką w kształtowaniu się tożsamości językowej odgrywa stosunek uczących się do wymowy, samoocena płynności, dokładność wymowy i umiejętność mówienia. Narzędziem pomocnym w ocenie głównego osiągnięcia jest tabela zamieszczona na stronie 7 *Autoreferatu*, która zawiera zestawienie publikacji z wyszczególnieniem badanych aspektów języka mówionego oraz czynników psychospołecznych.

Habilitantka osadza swoje dociekania w ramach wiodących modeli teoretycznych np. Modelu Procesu Produkcji Mowy w Języku Obcym (De Bot, 1992; Kormos, 2006), teoria nabywania języka oparta na użyciu języka (Tomasello, 2009), Model Kontroli Uwagi (Eysenck i in., 2007) oraz socjolingwistyczne podejście do aspektów mowy (Chakraborty, 2017; Gluszek et al., 2011). Pani dr Szyszka twórczo podchodzi do założeń omawianych koncepcji, umiejętnie łącząc ich poszczególne aspekty w celu uzasadnienia wyboru zaawansowanych użytkowników języka obcego jako grupy docelowej swoich badań. Habilitantka przekonująco dowodzi, że ze względu na wysoki stopień automatyzacji procesów językowych problemy tej grupy z produkcją mowy mogą wynikać z czynników o charakterze psychospołecznym i sytuacyjnym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje wyjątkowo bogaty, różnorodny i metodologicznie dojrzały aparat badawczy zastosowany w omawianych badaniach. Habilitantka umiejętnie łączy narzędzia ilościowe i jakościowe, co pozwala na wielowymiarowe ujęcie analizowanych zjawisk. Oprócz licznych kwestionariuszy służących do pomiaru kluczowych zmiennych psychospołecznych, takich jak lęk językowy, gotowość komunikacyjna, poczucie własnej wartości w uczeniu się języka obcego, tendencje etnocentryczne oraz tożsamość językowa, wykorzystano również zaawansowane narzędzia do analizy płynności mowy. Analizy te przeprowadzono z użyciem oprogramowania Praat (Boersma & Weenink, 2007), skryptów De Jonga i Wempego (2009) oraz Lennesa (2002), a także uzupełniono je rzetelną analizą jakościową opartą na konwencji zaproponowanej przez Peltonena i Lintunena (2016). Na równie wysoką ocenę zasługuje sposób pomiaru dokładności

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

wymowy w języku obcym, przeprowadzony w sposób kontrolowany, przejrzysty i zgodny z najlepszymi standardami metodologicznymi obowiązującymi w literaturze przedmiotu. Całość analiz została wsparta adekwatnie dobranymi procedurami statystycznymi, co umożliwiło wiarygodne ustalenie zależności pomiędzy badanymi zmiennymi i istotnie wzmacnia wartość poznawczą uzyskanych wyników.

Moja ocena podstawowego osiągnięcia naukowego Habilitantki jest jednoznacznie pozytywna, co wynika z kilku istotnych przesłanek. Po pierwsze, na podkreślenie zasługuje w dużej mierze innowacyjny charakter tego osiągnięcia, przejawiający się w podjęciu próby określenia roli wybranych czynników psychospołecznych w obszarach produkcji mowy: wymowy i płynności wypowiedzi. Po drugie, Habilitantka wykazuje się bardzo dobrą orientacją w podejmowanej problematyce, uwzględniając kluczowe, a zarazem aktualne publikacje poświęcone analizowanemu zagadnieniu. Po trzecie, istotnym walorem omawianego dorobku jest krytyczna ewaluacja istniejących modeli teoretycznych, połączona z odważnym formułowaniem własnych stanowisk oraz propozycjami nowatorskich rozwiązań. Po czwarte, przedstawiona argumentacja cechuje się logiką, spójnością i wysoką siłą przekonywania, a po piąte, Habilitantka demonstruje wyraźną umiejętność selekcji, syntezy i pogłębionej analizy omawianych treści. Całość osiągnięcia potwierdza dojrzałość i doświadczenie naukowe Habilitantki, a oceniane osiągnięcie badawcze należy uznać za bardzo wartościowe, wnoszące istotny wkład do językoznawstwa.

2.2. Pozostałe osiągnięcia naukowe

Pozostały dorobek Habilitantki jest bardzo obszerny. Poza zaliczonymi do podstawowego osiągniecia naukowego i wymienionymi w poprzedniej części publikacjami, obejmuje on bowiem jedną monografię, 2 współredagowane prace zbiorowe, 11 rozdziałów w książkach oraz 10 artykułów w czasopismach. Dziesiąta praca w tej kategorii ukazała się w styczniu 2026 roku, już po sporządzaniu wniosku habilitacyjnego, w czasopiśmie *Language Teaching Research* (200 pkt MNiSW) i zapewne można ją włączyć do głównego nurtu badań Habilitantki

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

(„Exploring L2 speech fluency of advanced learners from the perspective of linguistic self-confidence and communication confidence:" współautostwo P. Lintunen i M. Pawlak).

Tematyka publikacji jest dość zróżnicowana i dotyczy czterech głównych obszarów badawczych. Przedstawione osiągnięcia dokumentują systematyczny i logiczny rozwój działalności naukowo-badawczej, w której kolejne etapy badań stanowią naturalną kontynuację oraz pogłębienie wcześniej podejmowanych zagadnień. Pierwszy obszar, realizowany przed doktoratem, dotyczy dydaktyki wymowy języka angielskiego, drugi koncentruje się na roli czynników afektywnych w procesach związanych z wymową języka obcego. Trzeci cykl prac obejmuje badania nad strategiami uczenia się wymowy. Ostatni obszar aktywności naukowej stanowią badania z zakresu szeroko rozumianej glottodydaktyki, obejmujące zagadnienia istotne dla teorii i praktyki nauczania języków obcych. Mając możliwość zapoznania się z niektórymi publikacjami zaliczonymi do tej grupy, mogę z pełnym przekonaniem stwierdzić, że są to prace w istotnym stopniu rozwijające podejmowaną problematykę oraz charakteryzujące się bardzo wysokim poziomem merytorycznym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje międzynarodowy charakter działalności naukowej Habilitantki. Cztery artykuły zgłoszone jako główne osiągnięcie naukowe oraz trzy publikacje spoza tego osiągnięcia powstały w wyniku współpracy międzynarodowego zespołu badawczego realizującego projekt finansowany przez Fińską Narodową Agencję ds. Edukacji w latach 2020–2024. Udział w projekcie wiązał się z odbyciem przez Habilitantkę 11-miesięcznego stażu badawczego na Uniwersytecie w Turku w Finlandii. W ramach tej współpracy dr Szyszka reprezentowała Uniwersytet Opolski oraz Uniwersytet w Turku na dziesięciu konferencjach naukowych organizowanych w kraju i za granicą. Działalność międzynarodowa Habilitantki nie ogranicza się jednak wyłącznie do wskazanego projektu. Już w 2016 roku nawiązała ona współpracę z Kaye Academic College of Education w Beer-Sheva w Izraelu, której efektem była publikacja artykułu (Szyszka, Smirnov i Benchertrit, 2018).

O wysokiej aktywności naukowej Habilitantki świadczy również jej systematyczny i intensywny udział w 44 konferencjach naukowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Udział ten obejmował prezentację wyników badań w formie referatów oraz posterów, co potwierdza stałą obecność Habilitantki w obiegu naukowym oraz jej aktywne zaangażowanie w wymianę myśli i doświadczeń badawczych. Tak znaczna liczba wystąpień

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

konferencyjnych dowodzi nie tylko dynamiki prowadzonej działalności naukowej, lecz także konsekwentnego upowszechniania wyników badań i budowania rozpoznawalności dorobku w kraju i na arenie międzynarodowej.

3. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Na równie pozytywną ocenę zasługuje działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska Habilitantki. W początkowym okresie działalności dydaktycznej, po kilkuletnim doświadczeniu w pracy w szkołach ponadpodstawowych, Habilitantka związała się z instytucją kształcenia nauczycieli – Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Opolu (później Regionalnym Centrum Kształcenia Języków Obcych). Prowadziła tam zarówno zajęcia rozwijające sprawności językowe w ramach Praktycznej Nauki Języka Angielskiego, jak i przedmioty z zakresu glottodydaktyki, obejmujące teorię i metodykę nauczania języka angielskiego. W pierwszym okresie aktywności zawodowej Habilitantka była intensywnie zaangażowana w działalność organizacyjną związaną z systemem egzaminacyjnym oraz awansem zawodowym nauczycieli. Pełniła funkcje eksperckie w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych, pracowała jako egzaminator zewnętrzny egzaminu maturalnego z języka angielskiego oraz uzyskała stopień nauczyciela dyplomowanego. Sprawowała również funkcje kierownicze związane z organizacją kształcenia nauczycieli, w tym kierownika praktyk pedagogicznych oraz wicedyrektora odpowiedzialnego za utworzenie i prowadzenie dwujęzycznego liceum ogólnokształcącego. Przez wiele lat pełniła także funkcję kierowniczą w ośrodku egzaminacyjnym Cambridge English, odpowiadając za szkolenie egzaminatorów ustnych oraz organizację i nadzór nad egzaminami certyfikacyjnymi na różnych poziomach zaawansowania.

Równolegle Habilitantka prowadziła szeroko zakrojoną działalność popularyzatorską i szkoleniową, współpracując z regionalnymi ośrodkami doskonalenia nauczycieli oraz prowadząc warsztaty metodyczne dla nauczycieli języka angielskiego i zajęcia przygotowujące

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

uczniów do egzaminu maturalnego. Za wysoką jakość pracy dydaktycznej i osiągnięcia zawodowe była wielokrotnie nagradzana przez dyrekcję instytucji.

Drugi okres działalności wiąże się z podjęciem pracy na Uniwersytecie Opolskim. W tym okresie aktywności zawodowej Habilitantka prowadziła szeroki zakres zajęć dydaktycznych na studiach I i II stopnia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego, obejmujących m.in. fonetykę języka angielskiego, akwizycję języka drugiego, kompetencje akademickie, kształcenie nauczycieli oraz metodologię badań w lingwistyce stosowanej. Prowadzone zajęcia były wysoko oceniane przez studentów. Do istotnych osiągnięć dydaktycznych należy również opracowanie i realizacja autorskich kursów, odpowiadających na potrzeby zaawansowanych użytkowników języka oraz przyszłych nauczycieli. Habilitantka wypromowała 15 prac magisterskich i pełniła funkcję recenzenta znacznej liczby prac dyplomowych. Szczególne znaczenie w tym okresie miało zaangażowanie w międzynarodowe projekty dydaktyczne, w ramach których Habilitantka współtworzyła kursy, moduły e-learningowe i materiały dydaktyczne, prowadziła warsztaty dla studentów i nauczycieli oraz uczestniczyła w działaniach upowszechniających, realizowanych we współpracy z partnerami zagranicznymi.

Równolegle Habilitantka aktywnie uczestniczyła w działalności organizacyjnej Uniwersytetu Opolskiego, pełniąc funkcje związane z rekrutacją studentów, organizacją praktyk zawodowych i dydaktycznych, realizacją projektów projakościowych oraz pracą w strukturach uczelni, w tym jako kierownik jednostki organizacyjnej i członek Senatu Uniwersytetu.

Istotnym elementem dorobku była także intensywna działalność popularyzatorska, obejmująca organizację i prowadzenie zajęć otwartych, warsztatów dla uczniów i nauczycieli, udział w wydarzeniach promujących naukę oraz publikacje popularnonaukowe. Habilitantka aktywnie upowszechniała wiedzę również w środowisku międzynarodowym, prowadząc wykłady i spotkania w ramach wyjazdów programu Erasmus+. Prowadziła także liczne

Uniwersytet Wrocławski

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII

INSTYTUT FILOLOGII ANGIELSKIEJ
ul. Kuźnicza 21-22
50-138 Wrocław
tel. +48 71 375 24 39 | +48 71 375 24 41
ifa@uwr.edu.pl | ifa.uwr.edu.pl

prezentacje oraz wykłady popularyzujące wiedzę z zakresu językoznawstwa stosowanego, skierowane do nauczycieli języka angielskiego.

4. Wniosek

Podsumowując, można stwierdzić, że przedstawione fakty jednoznacznie potwierdzają wysoką wartość dorobku Habilitantki. Kandydatka zaprezentowała niezwykle bogaty dorobek naukowy i dydaktyczny, dysponuje znakomicie zorganizowanym warsztatem badawczym oraz prowadzi szeroko zakrojoną współpracę z badaczami zarówno w ogólnopolskim środowisku neofilologów oraz w ramach projektów międzynarodowych. Osiągnięcia Habilitantki stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny. Jej dorobek publikacyjny jest obszerny i reprezentuje bardzo wysoki poziom merytoryczny. Równie wysoko należy ocenić Jej działalność dydaktyczną, organizacyjną oraz popularyzatorską. W związku z powyższym stwierdzam, że osiągnięcia pani dr Magdaleny Szyszki spełniają wymagania stawiane osobom kandydującym do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie: językoznawstwo, określone w art.219 ust.1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 poz.574 ze zm.). Z całym przekonaniem wnoszę o dopuszczenie do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego i wnioskuję o wyróżnienie.

Wrocław, 10 lutego 2026r.